

flashback 1921

Vroeger was alles beter. Of toch niet? Elke dinsdag gaan we terug in de tijd.

TURNHOUT

Voorloper van De Ark werd 100 jaar geleden opgericht

“Kwaliteitsvol en betaalbaar wonen was steeds onze opdracht”

De Turnhoutse Parkwijk staat geregeld in de belangstelling met de renovatieplannen in de nabije toekomst. Dit is echter maar een van de vele bouwprojecten die De Ark en haar voorlopers hebben uitgevoerd. Zo heeft deze maatschappij zeker haar stempel gedrukt op de bouwgeschiedenis van de regio.

“Onze opdracht is de afgelopen 100 jaar nagenoeg ongewijzigd gebleven: zorgen voor kwaliteitsvol en betaalbaar wonen. Al is het concept wel verbreed van ‘louter huisvesting’ naar ‘wonen en leven’”, vertelt directeur Peter Vanommelslaeghe.

“Wonen is vandaag zo veel meer dan huisvesten. We zorgen voor een goede mix van bewoning, voor diversiteit, voor een aangename omgeving, voor contacten en verbindingen met de buurt, voor een sterker sociaal weefsel.”

“De Ark verhuurt momenteel 2.712 woningen en bouwt en renoveert altijd verder. In 2020 verkochten we negentien betaalbare woningen. 81 gezinnen tekenden in op een voordelige Vlaamse Woonlening. Er staan ruim honderd zestig projecten op stapel en we werken samen met alle gemeenten in de wijde omgeving”, zegt de directeur.

Tuinwijk

Het begon allemaal na de Eerste Wereldoorlog toen er op vele plaatsen woningnood was. In 1921 werd de Turnhoutse Maatschappij voor Goedkope Woning opgericht om hieraan te verhelpen.

Een eerste groot project tijdens de jaren twintig van de vorige eeuw was de bouw van een tuinwijk aan de westelijke rand van de stad tussen de spoorweg en de Zandstraat.

Deze telde oorspronkelijk 163 woningen met als doel mensen te huisvesten tussen de stad en het platteland. Het concept van de Engelse tuinwijk met veel groen diende als inspiratie. Deze wijken lagen buiten de stadskern en bestonden uit zorgvuldig aangelegde straten.

De Turnhoutse tuinwijk werd opgebouwd met straten die uitkwamen op het centrale Volksplein. Hier verrees een fraaie fontein. Die staat er nog altijd en is enkele jaren geleden nog gerestaureerd. Door later woningen bij te bouwen, ging het tinkarakter van het geheel intussen wel een beetje verloren.

Geleidelijk zijn alle woningen verkocht. De tuinwijk ligt tegenwoordig trouwens binnen de ringlaan en dus niet meer aan de rand van Turnhout.

Modernisering

“Ruim 10 jaar geleden verkochten we hier onze laatste huurwoning”, vernemen we bij De Ark. “We hebben hiervoor gewacht tot de betrokken huurder uit het huis vertrokken is. Hij was nog een van de oorspronkelijke bewoners. Hij heeft hier dus zijn hele verdere leven kunnen wonen. De huizen hadden oorspronkelijk geen stromend water binnen en een toilet op de koer”, zeg maar een plank met een gat in. Het huis werd mettertijd natuurlijk gemoderniseerd.”

Parkwijk

Tijdens de Golden Sixties rezen er plannen voor de bouw van de Parkwijk op een stuk landbouwgrond van 29 hectares aan de zuidrand van de stad. Edith Wouters is burgerlijk ingenieur-architect en artistiek coördinator van de vzw Ar-Tur. Samen wandelen we doorheen de wijk.

“De wijk is het werk van de architecten van de zogenaamde Turnhoutse school, een groep modernistische architecten. Hun totaalproject omvatte meer dan achthonderd wooneenheden zowel in laagbouw als in grote appartementsblokken. Ook winkels, een ontmoetingscentrum, een school en een kerk kwamen er ook. Dat maakt het tot een erg compleet geheel.”

Daarnaast planden de architecten veel en met zorg aangelegde

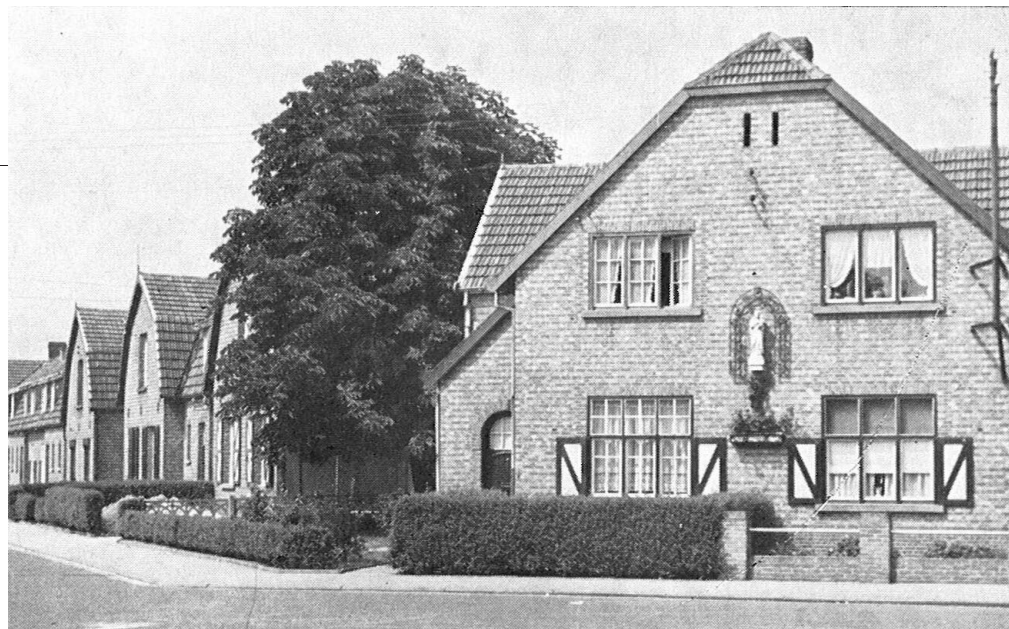
Edith Wouters is burgerlijk ingenieur-architect en artistiek coördinator van de vzw Ar-Tur. Zij wandelt met ons doorheen de wijk. FOTO MIA UYENDS

Het Volksplein met fontein in de tuinwijk vlak voor de Tweede Wereldoorlog en diezelfde fontein anno 2021. FOTO'S MIA UYENDS EN RR

De Parkwijk met laagbouw woningen, omgeven door veel groen, 1986. FOTO DE ARK

De Boomstraat in de tuinwijk met de typische vrijstaande woningen met tuinen. FOTO DE ARK

De huizen rond het Volksplein. FOTO MIA UYENDS

groenzones en ook parkeerruimte. “Koning Auto beheerste toen immers het straatbeeld, maar voetgangers en wagens werden strik gescheiden. De wijk bestaat uit een aantal plantsoenen. Voor Vlaanderen was dit zeker een vooruitstrevend architectonisch werkstuk.”

Sober, maar betaalbaar

In 1977 was het geheel klaar. “Het gaat om allemaal sobere en daardoor betaalbare woningen. Typisch bij de rijen met identieke huizen in bruin-paarse baksteen is dat de voordeur zich bevindt aan de kant van het groen en niet aan de straatkant.”

“Rond het geheel werd een Parkring aangelegd. Zowel gezinswoningen, bejaardenbungalows als appartements zijn aanwezig. De Parkwijk gold in de jaren 1960-1970 als een modelwijk voor de volkshuisvesting. Het geheel heeft bovendien een grote ensemblewaarde. De weg vinden, is er door de eenvoudigheid wel niet

altijd zo gemakkelijk”, zegt Edith Wouters. Intussen zijn we meer dan 40 jaar verder en is de hele wijk toe aan herwaardering. “Het gaat om een aanzienlijke financiële investering. Dat is geen gemakkelijke denkoefening. Want intussen is een deel van de woningen verkocht aan privé-eigenaars. Een geïntegreerde aanpak met de verschillende partners is dus noodzakelijk. Ook de stad Turnhout is hier nauw bij betrokken.”

“Daarvoor hebben we met Ar-Tur een Kempenlab opgezet. Doelstelling was om te komen tot een algemeen masterplan. In een cahier hebben we een totaalvisie uitgewerkt voor wijkrenovatie in de Kempen.”

De plannen worden stilaan concreet. “De renovatie van het Haagbeemdenplantsoen zit momenteel in de fase van de bouw-aanvragen. Dit zal dienen als proefproject voor de andere onderdelen van de wijk. De voordeur zal er bijvoorbeeld een plaats krijgen aan de straatkant.”

“Ook de groenzones zijn toe aan heraanleg. Het blijft een buurt met een groen karakter. De oude appartementsblokken maken plaats voor nieuwe parkappartementen. Al deze werken zullen heel wat jaren duren”, weet Edith Wouters nog.

Alternatieve viering

In een eeuw tijd is er dus heel wat gerealiseerd. En staat er nog veel op stapel. “We gaan ons honderdjarig bestaan uiteraard vieren. De Ark doet dit enigszins alternatief.”

“Volledig in lijn met onze missie werken we samen met andere sociaal geëngageerde organisaties en reeks hartverwarmende initiatieven uit onder de noemer Klappzomer 2021.” “Er is één rode draad: onze bewoners en hun talenten komen in de spotlights te staan. Dit zal te volgen zijn vanaf deze zomer”, besluit directeur van De Ark Peter Vanommelslaeghe.

SAN VAN CLEMEN

De appartementsblokken van de Parkwijk. Deze zullen in de nabije toekomst worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw. FOTO DE ARK

Luchtfoto van de Parkwijk. FOTO DE ARK

Winkels waren vanaf het begin een onderdeel van de Parkwijk. En ze zijn dat tot op vandaag. FOTO DE ARK